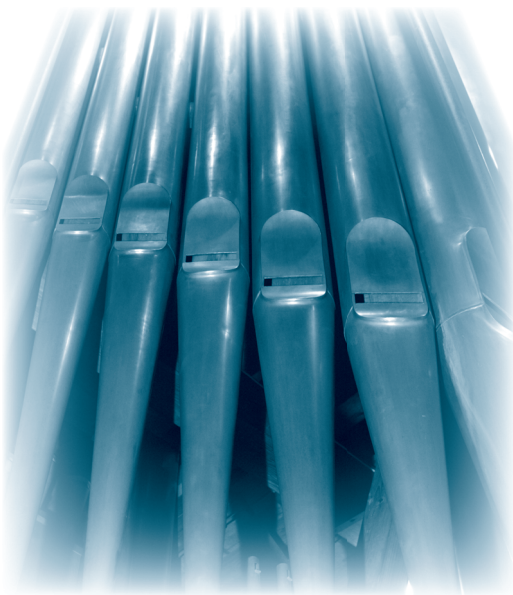

Trebinje

KATEDRALA DOBILA ORGULJE

Trebinjska je katedrala 2007. godine dobila klasične orgulje, zahvaljujući dobroti svećenika Wolfganga Görla, župnika župe sv. Ruperta – Gerolfing kod Ingolstadta u Bavarskoj i njegovih vjernika. Orgulje su elektro-pneumatskog sustava, a izradilo ih je poduzeće Eischstätter Orgelbau iz Bittnera 1954. godine kao Opus 235.

Orgulje imaju dva manuala, pedalu sa slobodno stojećim sviraonikom te 24 registra: *Quintade* 16', *Prinzipal* 8', *Violflöte* 8', *Oktave* 4', *Rohrflöte* 4', *Blockflöte* 2', *Mixtur* 1 1/3', *Krummhorn* 8' (za I. Manual), *Holzgedackt* 8', *Salizional* 8', *Prinzipal* 4', *Spitzflöte* 4', *Sifflöte* 2', *Gemshorn* 1 1/3', *Quinte* 1 1/3', *Sc-*

harf 1', *Trompete* 8' (za II. Manual), *Subbass* 16', *Zartbass* 16', *Oktavbass* 8', *Ge-decktbass* 8', *Choralbass* 4', *Flachflöte* 2' i *Posaune* 16' (za pedalu). Imaju također *Normalkoppeln*, koji spaja *Manuale* u paraleli i *Koppeln*, koji spaja *Manuale* na oktavu više (II-I ober) i na oktavu dublje (II-I unter). Na odgovarajućem mjestu ugrađeno je dugme koje isključuje registre (*Auslöser*) i jezičnjake (*Zungenab-steller*) te *Crescendo* i *Decrescendo*.

Iz navedenih podataka može se zaključiti da je riječ o orguljama velikih mogućnosti, s kojima će župnik mr. don Ante Luburić i župljani biti nedvojbeno zadovoljni.

Niko Luburić

Rijeka

VREDNOVANJE I NJEGOVANJE CRKvene BAŠTINE

U organizaciji Povjerenstva za crkvenu glazbu Riječke nadbiskupije kojeg vodi mr. Andrejka Srdoč, u subotu 15. ožujka, organiziran je seminar na temu *Vrednovanje i njegovanje crkvene baštine*, koji je održao vlč. Miroslav Martinjak, skladatelj, profesor i predstojnik Instituta za crkvenu glazbu u Zagrebu.

U iscrpnom predavanju okupljeni voditelji crkvenih zborova, orguljaši i pjevači upoznati su s time što spada u crkvenu baštinu, može li se danas stvoriti baština te kako postupati da liturgijska glazba bude doista službenica liturgije.

Danas je uočljiva duhovna kriza ne samo u hrvatskoj Crkvi, nego i u cijeloj Europi. No, ipak, osjeća se žed za duhovnim. U toj situaciji crkvena glazba ima veliku šansu. Kroz povijest je poznato kako su se mnogi obratili zahvaljujući crkvenoj glazbi, poput sv. Augustina.

U današnjoj suvremenoj crkvenoj glazbi uočavamo dvije struje: neki zagovaraju tradiciju inspiriranu kultom i Biblijom, a drugi, koji su prekinuli s tradicijom, osobito mladenačka glazba, inspiriraju se na nekim drugim izvorima.

U 19. st. *breve* pape Pija IX. *Multum ad movendos animos* uvodi red u crkvenu glazbu i službenu brigu za nju. Najljepše o tome izrekao je II. vatikanski koncil u svojoj konstituciji o svetoj liturgiji. Ta briga traje i do danas, ali ovisi o pojedinoj mjesnoj Crkvi. U Hrvatskoj nemamo ni jedan dokument o crkvenoj glazbi od vremena kardinala Šepera. On je 1964. godine u dokumentu o crkvenoj glazbi izrekao da se u liturgiji ne može pjevati ništa što nije prethodno odobreno.

U crkvenu baštinu pripadaju: gregorijansko pjevanje, pučka popijevka, stare i nove višeglasne popijevke (polifonija) te orguljaška djela namijenjena liturgiji.

Katolička Crkva ima bogatu, vrlo staru baštinu gregorijanskog pjevanja, iz koje je uvijek crpila snagu, inspiraciju i kreativnost, veličanstvena renesansna polifonija niknula je na korijenima gregorijanske, a i pučka popijevka ogledala se u gregorijansku estetiku.

Na II. vatikanskom koncilu višeglasna sveta glazba je preporučena da se njeguje i štuje samo ako odgovara duhu liturgijskoga čina. Pučka popijevka pojavljuje se u 17. st., a inspirira se na biblijskim tekstovima i pučkim pobožnostima. II. vatikanski koncil uvrštava ju u blago svete glazbe namijenjeno pučkom vjerničkom pjevanju i preporučuje da se brižno njeguje da bi »glasovi vjernika mogli odzvanjati u pobožnim i svetim vježbama«. Hrvatska obiluje pučkim popijevkama za razne prigode, blagdane i svetkovine.

Danas u crkvenoj glazbi veliki problem su tzv. mladenačka stremljenja,

pravog izraza nema za tu vrstu glazbe, koju mnogi nazivaju šansone. Unatoč bogatoj hrvatskoj narodnoj baštini od davnih vremena glagoljaštva, pučkih popijevki, orguljaške baštine i zbornih skladbi, kod nas se dogodio veliki prodor glazbe drugih žanrova zabavne glazbe, rok stilova afroameričkog podrijetla, koji potiskuju našu povijesnu baštinu. Crkvena glazba shvaćena je velikim dijelom kao nešto što mora zadovoljiti skupinu, pokret, vjersku zajednicu. Ako je skupina zadovoljna, glazba se tada smatra dobrom. Nije bitna estetika niti druge kvalitete, važno je da u grupi funkcionira. Crkveni dokumenti za to ne postoje, a neki ni ne znaju da postoje neke norme glede toga. »Slobodan razvoj crkvene glazbe bez ikakvih normi započeo je već od II. vatikanskog koncila. Pitanje je podilazi li Crkva mladima, podilazi

ili ih pridobiva dozvoljavajući tu vrstu glazbe? Dogodila se abnormalna sloboda u Crkvi. Dopuštanje rušenja radi rušenja zahvaljujući i mladim neiskusnim svećenicima i mladim neiskusnim časnim sestrama. No nije sve tako crno. Ipak, uspjeli smo sačuvati crkvenu popijevku zahvaljujući voditeljima crkvenih zborova. Institut za crkvenu glazbu Katoličkoga bogoslovnog fakulteta u Zagrebu odigrao je značajnu ulogu u očuvanju crkvene narodne baštine. Tu baštinu vam nitko iz usta ne može istrgnuti, narodu je prirodna i treba ju čuvati svim silama« – rekao je mo. Martinjak.

Po mišljenju mo. Martinjaka, potrebno je napraviti novu liturgijsku pjesmaricu kao jamstvo za očuvanje baštine i ujediniti hrvatske crkvene glazbenike preko Društva hrvatskih crkvenih glazbenika. Prijedlog je da

se u Riječkoj nadbiskupiji osnuje podružnica Društva.

U novoj pjesmarici bile bi zastupljene pjesme koje većina pjeva, s posebnim dodatkom crkvene baštine iz svih krajeva Hrvatske. Potrebno je utjecati na crkveno vodstvo da izda neki dekret o crkvenoj glazbi da bi se zaštitila crkvena baština. Velik problem su ta mladenačka stremljenja, koja nisu stručno glazbeno popraćena, problem su i tekstovi takvih pjesama. Mlade ne treba gušiti, ali treba pratiti. Pri biskupijama i nadbiskupijama potrebno bi bilo osnovati Odbor za procjenu liturgijske popijevke u kojem bi uz jezikoslovca bili liturgičar i glazbenik. Odabir pjesama koje zadovoljavaju sve kriterije liturgijske glazbe mogao bi rezultirati izdavanjem adekvatne pjesmarice za mlade.

Gordana Fumić

SEMINAR ZA CRKVENU GLAZBU

Povjerenstvo za crkvenu glazbu Riječke nadbiskupije, koje vodi mr. Andrejka Srdoč, organiziralo je 16. veljače u Dvorani nadbiskupijskog doma u Rijeci treći liturgijsko glazbeni susret za glazbene animatore iz župa Riječke nadbiskupije.

Predavanje na temu *Glazbeno oblikovanje liturgijskog slavlja* održao je vlč. mo. Ivo Andrić, dirigent, skladatelj i profesor na Biskupijskoj glazbenoj školi u Đakovu.

Prof. Andrić pedesetorici okupljenih voditelja zborova, orguljaša i pjevača pojasnio je kriterije za izbor pjesama u liturgijskom slavlju, s obzirom na danas obilje ponuđenog glazbenog materijala, naglašavajući izbor teksta i melodije u skladu s dokumentom II. vatikanskog koncila *Sacrosanctum Concilium* iz poglavlja *Sakralna glazba*, u kojem se naglašava: »Sveta će glazba biti u svetija što se tješnje po-

veže s liturgijskim činom bilo da ugodnije izrazi molitvu, bilo da promiče jednostupnost, bilo da svete obrede obogati većom svećanošću.« Tako tekst liturgijske pjesme treba imati biblijsko nadahnuće i vjerodostojan sadržaj u skladu s naukom Katoličke Crkve, treba biti objektivan kako bi svaki član zajednice osjećao i molio isto, da smjera na istinitost i iskrenost vjerničkog oduševljenja. Tekst mora zadovoljavati književni i umjetnički izražaj i mora biti uklopljen u obred ili slavlje koje prati. Pri odabiru pjesama treba razmišljati o tome tko će pjesme pjevati: puk ili zbor. Za puk su predviđene jednostavnije pjesme po formi i sadržaju, a za zbor složenije.

Što se tiče melodije, kao kriterija izbora liturgijske pjesme, prof. Andrić je rekao kako se treba znati odvojiti od današnjeg načina konzumiranja glazbe kako liturgijska zajednica ne bi postala žrtva

lažnih osjećaja izazvanih glazbom. Temeljni kriterij također mora biti u skladu s koncilskim dokumentom *Sacrosanctum Concilium*. Glazbom se ugodnije izražava molitva. »Nekad nas glazba izvlači iz nas samih, a nekad je doživljavamo kao poziv da uđemo u sebe. Kod izbora melodije moramo paziti da nas glazba ne drži stalno u istom raspoloženju«, rekao je prof. Andrić. Liturgijskom glazbom treba promicati jednostupnost zajednice, izraziti svećanost slavlja, glazba treba biti u službi teksta, tj. u službi objave i otkrivanja Boga, iskustvo žive vjere, »prst« koji upućuje na Boga, a ne na orguljaša ili zbor. Glazba ne smije zapostaviti tekst, nego činiti da ga se bolje razumije. Crkvena glazba je plod umjetnosti te stoga mora biti kvalitetno djelo sročeno prema zakonitostima glazbe.

Gordana Fumić